

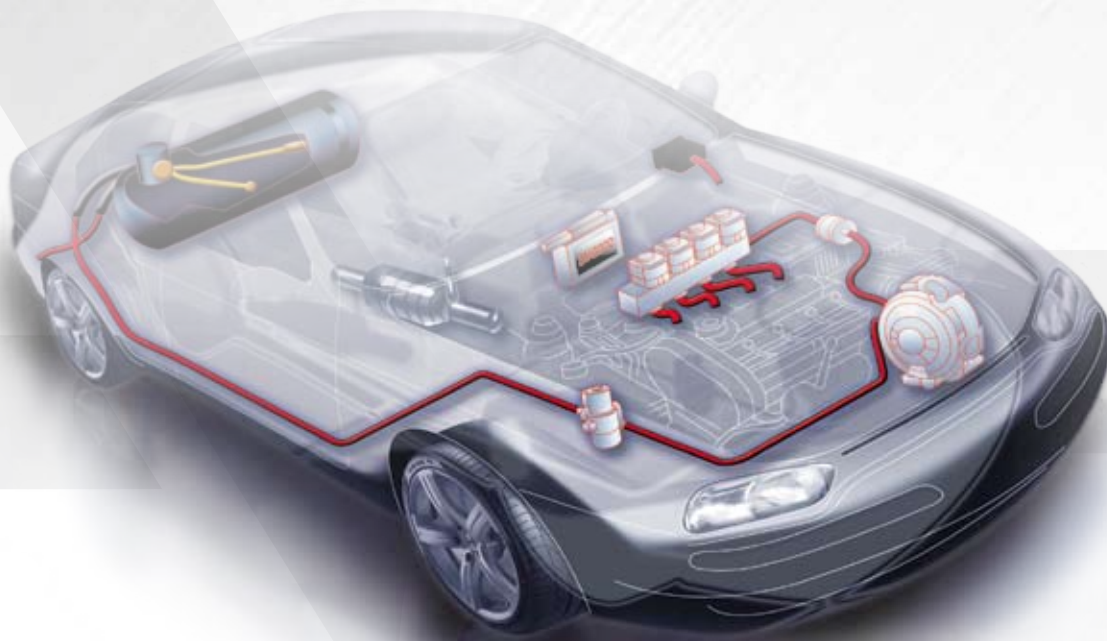
Wytyczne Montażu Instalacji LPG Firmy AC S.A.

AC Spółka Akcyjna

www.ac.com.pl | info@ac.com.pl

ul. 27 Lipca 64, 15-182 Białystok | Poland

Warsztaty należące do sieci Partnerskich Warsztatów Serwisowych AC S.A. są zobowiązane przestrzegać zasad montażu samochodowych instalacji gazowych zawartych w „Wytycznych montażu Instalacji LPG Firmy AC S.A.”

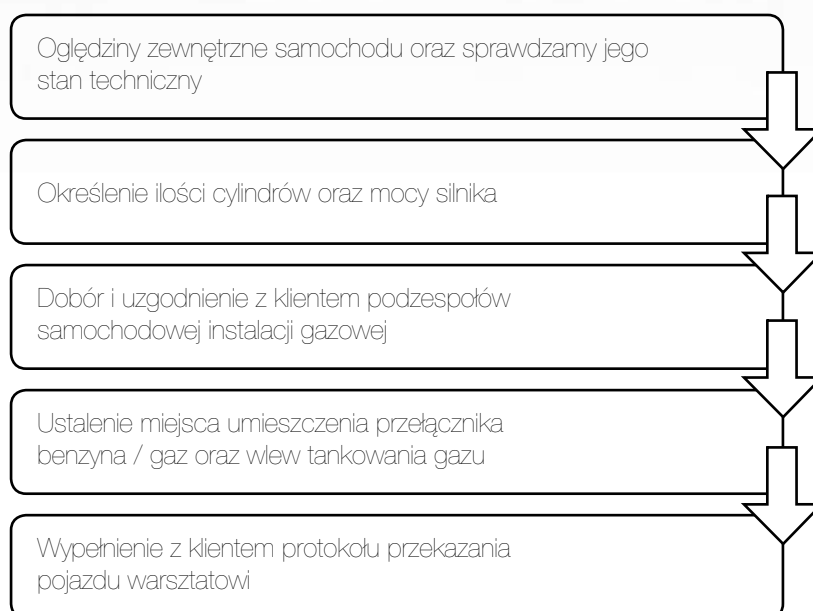
Przestrzeganie tych zasad przez Partnerskie Warsztaty Serwisowe AC S.A., ma na celu zagwarantowanie jednolitego, wysokiego poziomu obsługi klientów korzystających z usług warsztatów.

Stosowanie przez Partnerskie Warsztaty Serwisowe AC S.A. zasad opisanych w „Wytycznych montażu instalacji LPG Firmy AC S.A.” jest nadzorowane przez Regionalnych doradców Techniczno-Handlowych oraz Menadżera Rynku AC S.A.

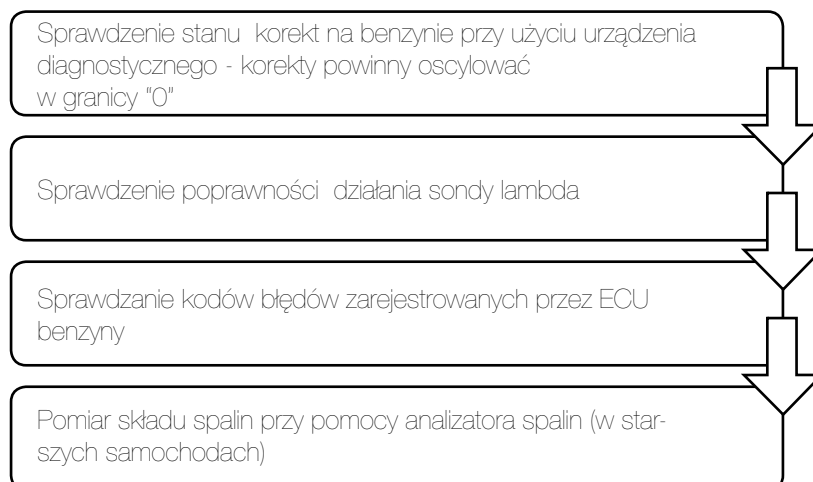
Zanim podejmiemy się montażu instalacji gazowej w samochodzie, musimy najpierw sprawdzić jego stan techniczny. Samochód z niesprawnym silnikiem nigdy nie będzie prawidłowo funkcjonował na zasilaniu gazowym. Wszelkie usterki powodujące zakłócenia pracy silnika powinny być usunięte. Dopiero wtedy samochód kwalifikuje się do montażu instalacji gazowej.

1. Przyjęcie samochodu na montaż instalacji gazowej.

W celu optymalnego doboru samochodowej instalacji gazowej oraz zapewnienia jej prawidłowego funkcjonowania, a także dla ochrony interesów warsztatów i korzystających z jego usług klientów montażysta przed przystąpieniem do montażu instalacji powinien wykonać następujące czynności:

1.1. Zdiagnozowanie poprawnej pracy silnika na benzynie:

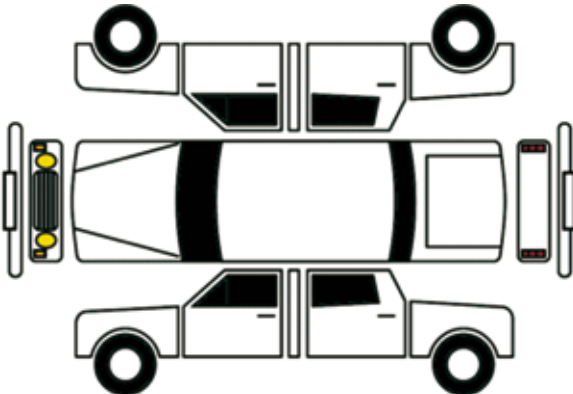

Protokół przyjęcia pojazdu na montaż instalacji gazowej **STAG**

Orginał / Kopia

Dane zakładu przyjmującego \pieczęć firmowa\		Data przyjęcia
Marka i model	Pojemność silnika i moc (kW / KM)	Kod silnika
Rok produkcji	Stan licznika	Numer rejestracyjny
Dane klienta		Numer kontaktowy klienta
Wybrane podzespoły Sterownik..... Reduktor..... Wtryskiwacz..... Wielozawór..... Zbiornik..... Inne..... ..... Inne ustalenia		Zaobserwowane uszkodzenia pojazdu (zaznaczyć X w miejscu uszkodzenia) ....
Podpis montażysty		Przewidywana cena instalacji (brutto)
Podpis osoby przyjmującej zlecenie		Podpis klienta

2. Dobór podzespołów instalacji LPG.

2.1. Reduktor

Pierwszym elementem, którego dobór jest bardzo istotny, aby instalacja gazowa poprawnie pracowała w pełnym zakresie obciążenia - jest reduktor gazowy. Jego głównym zadaniem jest utrzymywanie ciśnienia gazu w układzie dolotowym instalacji gazowej (reduktor wtryskiwacz) oraz zmiana stanu skupienia gazu z ciekłego na lotny (rozprężanie adiabatyczne), co powoduje gwałtowne spadki temperatury gazu.

Reduktor dobieramy do mocy silnika.

Tabela doboru reduktorów dla silników wolnossących

moc silnika	do 90KM	90 - 150KM	150 - 200KM	200 - 300KM	300 - 400KM
Zalecane typy reduktorów	Tomasetto Alaska	Koltec / Necam	Koltec / Necam	2 x Zavoli N	2 x Zavoli S
	AC R01	Zavoli S lub N	Zavoli S	2 x Koltec / Necam	2 x Koltec / Necam
	Zavoli S lub N	AC R01	2 x AC R01	2 x AC R01	
	Koltec / Necam		2 x Zavoli N		

Silniki turbodoładowane

moc silnika	Turbo do 150KM	150 - 300KM
Zalecane	Koltec / Necam	2 x Zavoli S
typy	Zavoli S	2 x Koltec / Necam
reduktorów	2 x AC R01	2 x AC R01

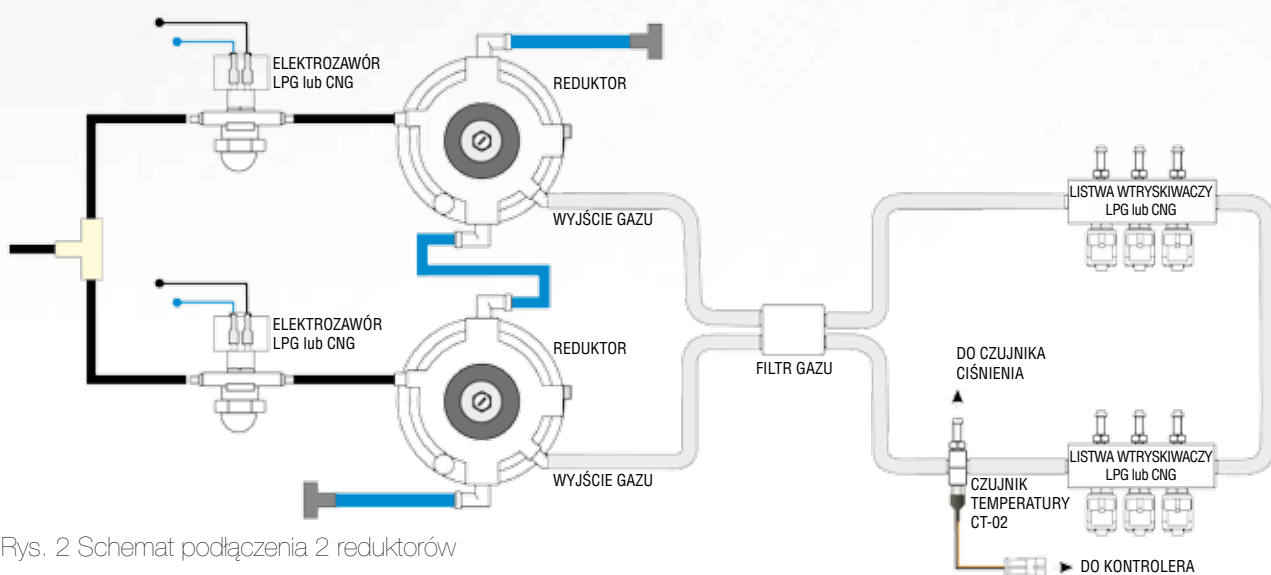
Rys. 1 Posadzenie reduktora w komorze silnika

Wytyczne do montażu reduktora

- reduktor montujemy poniżej zbiorniczka wyrównawczego z płynem chłodniczym,
- reduktor powinien być stabilnie zamontowany do stałych elementów samochodu,
- pozycja zamocowania reduktora powinna być zgodna z zaleceniami producenta,
- reduktor nie może być umiejscowiony w miejscu narażonym na spadki temperatury w trakcie jazdy, w miejscu gdzie panuje zbyt wysoka temperatura oraz nie może utrudniać eksploatacji innych podzespołów pojazdu,
- pobór płynu ogrzewającego reduktor prowadzimy równoległe pomiędzy nagrzewnicą, a blokiem silnika,
- zalecane jest wpięcie się równoległe w przewody gumowe,
- przy doborze reduktora do danej jednostki napędowej należy uwzględnić zapas mocy na reduktorze,
- nie należy stosować trójników, które mogą ulec zniekształceniu lub pęknięciu,
- zawór bezpieczeństwa łączymy z kolektorem ssącym,

Rys. 2 Schemat podłączenia 2 reduktorów

2.2. Wtryskiwacze

Wtryskiwacze dobieramy do wartości czasów wtrysku benzyny na wolnych obrotach.

Czas wtrysku benzyny	C do 2,1 ms	od 2,2 do 2,5 ms	od 2,6 ms
Zalecane typy listw wtryskowych	Matrix XJ / HD 544	Valtek typ 34	Valtek typ 30 / Rail 3Ω
	Keihin	Matrix XJ / HD 544	Valtek typ 34
	REG Fast 3Ω	Keihin	Matrix XJ / HD 544
	Magic Jet	REG Fast 3Ω	Magic Jet
		Magic Jet	Keihin
			REG Fast 3Ω

Średnice dysz dobieramy w zależności od mocy na jeden cylinder.
 Przedstawiona poniżej tabela prezentuje orientacyjny dobór dysz na przykładzie listwy Valtek typ 30 3Ω.

Orientacyjny dobór dysz dla listwy Valtek 30 3Ω

Średnica dyszy wtryskowej [mm] (ciśnienie 1 bar, listwa Valtek typ 30 3Ω)	Moc na jeden cylinder [KM] / [kW]
1,8 - 2	16 - 22 / 12 - 16
2,1 - 2,3	23 - 29 / 17 - 22
2,4 - 2,6	30 - 35 / 23 - 26
2,7 - 2,9	36 - 41 / 27 - 31
3	42 - 45 / 32 - 34

Maksymalny wydatek wtryskiwaczy na cylinder przy ciśnieniu 1 bar

Valtek typ 34	40 KM / cyl.
Valtek typ 30	45 KM / cyl.
Valtek BFC	50 KM / cyl.
Magic Jet	50 KM / cyl.
Rail 3Ω	50 KM / cyl.
REG Fast 3Ω	45 KM / cyl.

Wytyczne do montażu listw wtryskowych

- wtryskiwacze gazowe montujemy dyszami skierowanymi do dołu,
- zamocowanie wtryskiwaczy musi być stabilne, na blaszki montażowe do stałych elementów silnika z wykorzystaniem gumowych elementów ograniczających drgania,
- w przypadku gdy zastosowano dwa wtryskiwacze listwy powinny być połączone ze sobą za pomocą dodatkowego przewodu gumowego w celu wyrównania ciśnień między listwami,
- przewody z listwy wtryskowej do wkrętki w kolektorze muszą być równej długości, możliwie najkrótsze, a także o jak najmniejszej średnicy (zalecane 4mm),
- przewody nie mogą być załamane, przyciśnięte i muszą być drożne,
- w miejscu nasadzenia przewodu na dyszę w kolektorze oraz dyszę wtryskiwacza powinna być zaciśnięta metalowa opaska zaciskowa,

Rys. 3 Mocowanie wtryskiwaczy w komorze silnika

Rys. 4 Przewód z opaską zaciskową

Umiejscowienie dysz w kolektorze ssącym

- wszystkie dysze wkręcone w kolektor powinny znajdować się jak najbliżej wtryskiwaczy benzynowych z podobnym kątem skierowane w stronę zaworów dolotowych,
- gwint dyszy wkręconej w nagwintowany wcześniej otwór w kolektorze powinien być uszczelniony specjalnym klejem do połączeń gwintowych,

Rys. 5 Poprawnie wkręcone dysze w kolektor ssący

2.3. Sterownik

Wytyczne do montażu sterownika

- sterownik STAG powinien być przykręcony na stałe do elementów nieruchomych samochodu w miejscu nienarażonym na wysokie temperatury oraz działaniu wody gniazdem skierowanym do dołu,
- wszystkie przewody elektryczne powinny być zaizolowane i ułożone estetycznie w taki sposób, aby nie przeszkadzały w eksploatacji pozostałych podzespołów pojazdu, nie znajdowały się blisko elementów ruchomych oraz elementów o podwyższonej temperaturze. Przewody elektryczne idące do silnika powinny być ułożone luźno, aby w czasie pracy silnika nie były poddawane naprężeniom rozciągającym,
- zasilanie stałe sterownika prowadzimy bezpośrednio z akumulatora,
- plus po stacyjce należy pobrać w takim miejscu, w którym występuje stałe napięcie +12V po załączeniu zapłonu oraz uruchomieniu silnika i zanika bezpośrednio po zgaszeniu (najlepiej +12V spod stacyjki !), podpięcie się w innych miejscach np. pod cewkę zapłonową może skutkować wadliwą pracą instalacji,
- sygnał obrotów podłączamy pod cewkę zapłonową lub komputer benzynowy,
- połączenia elektryczne powinny być lutowane i solidnie zaizolowane
- przełącznik benzyna/gaz umieszczamy w miejscu widocznym z pozycji kierującego pojazdem lub wedle życzenia klienta,
- masę podłączamy do akumulatora lub w innym punkcie masowym pojazdu,
- wszelkie podłączenia powinny odbywać się przy odłączonym akumulatorze,

Rys. 6 Zalecana pozycja zamontowania sterownika gazu

Dobór sterownika w zależności od roku produkcji auta

Rok produkcji auta	Typ sterownika			
	STAG-200	STAG-4	STAG-300 plus	STAG-300 premium
do 1991	☐	☒	☐	—
1991 - 2002	☐	☐	☒	—
2003 i nowsze	—	☐	☐	☒

możliwe stosowanie   zalecane stosowanie   — brak

Wybrane cechy sterowników produkcji AC S.A.

Specyfikacja	Typ sterownika			
	STAG-200	STAG-4	STAG-300 plus	STAG-300 premium
Dobór składu mieszanki do bieżących korekcji ECU benzyny	—	—	—	☒
Odczytywanie korekcji ECU	—	—	—	☒
Komunikacja z OBD II, EOBD (nie tylko CAN)	—	—	—	☒
Przypisywanie wtryskiwaczy gazowych na BANK I i BANK II	—	—	—	☒
"Zubożanie Mazda"	—	—	☒	☒
Udoskonalona współpraca z full group i półsekwencją	—	☒	☒	☒
Dodatkowa ręczna korekta pracy silnika od temperatury wtryskiwanego gazu oraz obrotów silnika	—	—	☒	☒

tak   — nie

2.4. Elektrozawór

- elektrozawór mocujemy cewką do góry do stałych elementów auta, w miejscu umożliwiającym łatwą wymianę filtra gazu,
- elektrozawór nie może znajdować się w miejscu narażonym na działanie wysokiej temperatury oraz w miejscu narażonym na działanie płynów,
- elektrozawór montujemy blisko reduktora,

Rys. 7 Umieszczenie elektrozaworu blisko reduktora

2.5. Przewody gazowe

Przewody sztywne:

- powinny być wykonane z miedzi, stali nierdzewnej lub usztywnionego tworzywa sztucznego,
- powinny posiadać odpowiednie homologacje,
- powinny posiadać zabezpieczenie z osłony gumowej,
- powinny posiadać łączenia poprzedzone pętlą kompensacyjną,
- ilość złączy powinna być minimalna,
- niedopuszczalne jest łączenie 2 przewodów ze sobą,

Przewody elastyczne:

- powinny posiadać na całej długości osłonę gumową lub z tworzywa sztucznego (np. peszel).

Mocowanie przewodów :

- powinno być wykonane w sposób chroniący przed drganiami i naprężeniami,
- przewód gazowy nie może być zlokalizowany w promieniu 100 mm od układu wydechowego lub podobnego źródła ciepła,
- przewód sztywny powinien być przymocowany za pomocą „blaszek” do stałych elementów pojazdu,
- pomiędzy kolejnymi punktami mocowań nie powinno być odstępów większego niż 250 mm,
- nie mogą znajdować się w miejscu przykładania podpory podnośnika,

Rys. 8 Przewód gazowy zamontowany na blaszki montażowe

2.6. Zbiornik

Wytyczne do montażu zbiornika

- zbiornik montujemy w położeniu zgodnym z wytycznymi producenta zbiornika,
- zbiornik mocujemy za pomocą stałych mocowań, lub za pomocą ramy i pasów zbiornika dołączonych przez producenta zbiornika,
- w przypadku montażu na zewnątrz pojazdu zbiornik oraz jego połączenia i mocowania nie mogą znajdować się niżej niż 220 mm ponad powierzchnią,
- śruby pod podwoziem nie powinny wystawać więcej niż 2 cm,
- od zbiornika powinien zostać wyprowadzony kanał wentylacyjny na zewnątrz pojazdu, lecz nie może być on skierowany w stronę źródeł ciepła (np. układ wydechowy),
- naruszone elementy metalowe pojazdu (np. wywiercone otwory) powinny zostać odpowiednio zabezpieczone przed korozją,
- jeżeli miejsce na koło zapasowe jest wykonane z tworzywa sztucznego, konstrukcja nośna zbiornika powinna zostać dodatkowo wzmocniona elementami metalowymi,
- odległość między zbiornikiem, a tylną kanapą powinna wynosić min. 100 mm,
- kąt położenia wielozaworu powinien wynosić 30 stopni licząc od linii prostopadłej do podłoża,
- pod zbiornikiem powinna znajdować się izolacja nie chłonna wody,
- elementy metalowe nie mogą stykać się ze sobą, powinny być oddzielone izolacją, np. gumą,
- zbiornik nie może być niżej niż elementy pojazdu,
- zbiornik cylindryczny montowany wzdłuż bagażnika musi posiadać zapory uniemożliwiające przesunięcie,

Rys. 9 Zbiornik w miejscu koła zapasowego

Rys. 10 Zbiornik za tylną kanapą

Rys. 11 Mocowanie zbiornika

2.7. Filtr fazy lotnej

Wytyczne do montażu filtra fazy lotnej

- filtr fazy lotnej powinien być umiejscowiony pomiędzy reduktorem, a króćcem pomiarowym (lub czujnikiem ciśnienia gazu), przymocowany do karoserii zgodnie z kierunkiem przepływu, w miejscu nienarażonym na wysokie temperatury,
- w przypadku filtrów odstożkowych - filtr powinien być usytuowany odstożnikiem skierowanym do dołu,

Rys. 12 Filtr fazy lotnej powinien być przymocowany

2.8. Podciśnienie kolektora

- podciśnienie uzyskujemy z kolektora za przepustnicą,
- nie należy pozyskiwać podciśnienia z poszczególnych sekcji kolektora i podciśnienia Serwa,
- przewód podciśnienia powinien być możliwie najtwardszy,

Rys. 13 Podciśnienie z kolektora ssącego za przepustnicą

3. Regulacja Instalacji Gazowej

Po prawidłowo zamontowanych komponentach instalacji gazowej, należy połączyć się ze sterownikiem STAG, używając oryginalnego interfejsu, programu ACGasSynchro, i sprawdzić czy sterownik odczytuje wszystkie parametry pracy silnika, niezbędne do przeprowadzenia autokalibracji. Jeżeli któryś z parametrów nie jest widoczny, lub pokazuje błędne odczyty należy sprawdzić poprawność połączenia przewodu odpowiadającego za dany parametr. Gdy wszystko działa poprawnie, należy sprawdzić szczelność wszystkich połączeń przewodów gazowych jak i wodnych. Kolejnym krokiem jest przeprowadzenie autokalibracji na postoju, a następnie ustawienie instalacji podczas jazdy.

4. Dokumentacja montażu

Po skończonym montażu i ustawieniu instalacji STAG, należy sporządzić dokumentację montażu:

- wyszczególnić elementy zamontowane (reduktor/ów, listwa, średnica dyszy w listwie wtryskowej)
- zgrać pliki oscyloskopu
- zapisać ustawienia
- zrobić dokładne zdjęcia pokazujące umiejscowienie komponentów zamontowanych w pojeździe:
  - reduktora/ów
  - listwy wtryskowej
  - mocowania zbiornika
  - ogólny widok komory silnika
  - komputera STAG
  - centralki umieszczonej w pojeździe

5 Notatki

A series of horizontal dotted lines for taking notes, filling the majority of the page.

AC Spółka Akcyjna

15-182 Białystok, ul. 27 Lipca 64
tel. (85) 743 81 00, fax (85) 653 93 83
info@ac.com.pl | www.ac.com.pl